Săgetătorul

Nr. 1322 ■ 8-21 august 2023 ■ Pagini culturale ale cotidianului „Argeşul"

Titularizări, partizani și contestatari

Nicio confruntare de idei nu strică, dacă pornim de la premisa că orice sistem poate fi îmbunătățit. Până la urmă nimic nu stă pe loc, totul este supus schimbării, problema rămâne să ne asigurăm că facem mai bine și nu mai rău, cum am mai făcut! La acest lucru mă gândeam citind petiția lansată de profesoara de socio-umane Nina Vasile, aderesată Ministrului Educației, Ligia Deca, prin care **solicită titularizarea pe normă și desființarea repetării exmenului de titularizare**. Oportună, poate, în contextul noii legi a învățământului, care se pregătește pentru a intra în vigoare din luna septembrie. Examenul acesta național este *o procedură* care se aplică de mulți ani, dar are, tot de atâția ani, partizani și contestatari. De ce... și cine are dreptate sau, altfel spus, *cum ar fi mai bine* – este o problemă care ar trebui discutată și analizată, dacă toți cei implicați la nivel înalt ar avea intenția (prioritară) ca lucrurile să meargă mai bine în sistem. Numai că acesta pare încă un deziderat, iar profesorii, în această dispută, se află ori de-o parte, ori de cealaltă și, lucru de înțeles, fiecare își apără partea! Ca să înțelegem un pic cum stau lucrurile, trebuie să cântărim câteva aspecte ale problemei.

Ideea de bază a examenului repetitiv este aceea că profesorii trebuie să fie *selectați* în vederea ocupării catedrelor vacante. În trecut, erau aleși cei mai buni dintre cei buni, poate, iar în prezent vorbim și despre o scădere a competenței acestora. Auzim mereu de lucrări notate și cu două-trei puncte. Apoi, unii fac diferență, de nuanță, între un examen la o disciplină și un concurs pentru ocuparea unui post liber. În rațiunea examenului cred și profesorii titulari, care au stabilitate pe post și care se simt, uneori, amenințați când *suplinitorii* cer să repete și ei concursul an după an. Tot de partea păstrării procedurii sunt directorii și profesorii agreați, care an de an sunt implicați în comisii și evaluări renumerate. Nu în ultimul rând, toată structura ierarhică, de la minister la inspectoratele teritoriale, lucrează. Dar, trebuie luat în calcul și faptul că nu toți titularii au intrat pe post prin concurs și nu cu medie peste 7 în disciplina postului. În trecut, când minima notă 7 era *singura modalitate* de a ocupa un post în educație, lucrurile erau sigur mai clare. Între timp, titularii au ocupat *și altfel* posturile, ceea ce a creat cele mai mari nemulțumiri – alternative au fost articolul 253 și titularizarea pe viabilitatea postului.

Ce spun ceilalți – cei care obțin an de an note peste 7 ? Întrebarea firească a multora este de ce se organizează examen în județele în care nu există posturi titularizabile sau (și) pentru materiile la care nu sunt posturi vacante? Nicăieri altundeva, nu poți anunța și desfășura un concurs pentru posturi care nu există, pare o desfășurare inutilă de forțe! Mai mult, pentru a obține statutul de titular, postul vacant trebuie să aibă o viabilitate de cel puțin 4 ani. Unii suplinitori au note mari an de an și li se refuză angajarea ca titulari pe perioadă determinată, când de fapt niciun domeniu nu mai garantează azi existența postului mai mult de 5 ani. Pentru cele câteva ore neacoperite, temporar, într-o școală se pot găsi soluții mai simple și mai puțin costisitoare. Un alt aspect discutabil este faptul că o notă de 5, obținută în anul curent, oferă ore cu prioritate față de un 9 sau un 10 obținut cu doar un an în urmă, ceea ce nu încurajează performanța. Cineva spunea cu umor că poate „ nota expiră"! Apoi, nota unui suplinitor, peste 7, este valabilă pentru continuitate la suplinire doar 2, în comparație cu a titularului care este pe viață! La toate acestea sunt invocate descurajarea tinerilor care ar putea alege învățământul, stresul celor buni care se reorientează, faptul că sunt și profesori cu definitivat/grade/doctorat care nu prind un post liber, că sunt profesori de 10 la concurs, refuzați efectiv de sistem! În schimb, sunt păstrați profesori care s-au titularizat fie (și) cu 7 sau pe ușile de rezervă ale sistemului. Nu contează nici că unii titulari au abandonat reala pregătire continuă, că nu-și mai dovedesc, în prezent, studul teoretic, vocația sau răbdarea, ca să nu spunem competența. Profesorii mai semnalează și faptul că materia pentru titularizare este foarte vastă, că mare parte din ea ține de învățământul superior și nu de programa preuniversitară, pentru care concurează. Suplinitorii se revoltă și cu privire la inspecțiile la clasă, care înseamnă pentru unii decontări și diurnă, iar pentru alții note de plată... tot an după an!

Poate că o dezbatere reală și atentă, pe subiect, este chiar necesară! De exemplu, chiar la titularizarea de anul acesta, trei profesoare din Prahova au luat nota 10, dar niciuna nu a obținut post! Reevaluarea statutului de *profesor titular* nu este imposibilă și nu trebuie să plecăm de la prejudecata că aduce ceva rău.

Magda GRIGORE

Morţile iubite

Sunt gata să mor înecat
în aceste sunete de privighetoare
asupra cărora m-am întâmplat
în dimineața răsărind fără soare.
Mă agăţ de orele vechi
dar fug toate-napoi,
totdeauna nesigure şi perechi,
asemenea cailor înhămaţi câte doi.
Ridic mâna prin frunze spre cer,
ridic din ea însăşi vocala strigând,
dar tace privighetoarea şi pier
morţile mele iubite, din gând.

Nichita STĂNESCU

De la sfadă la... conflict şi război

„Răul și binele stau în intenționalitate și conflict." **– Petre Țuțea**

Conflict înseamnă opoziție, dezacord sau incompatibilitate între două sau mai multe părți. Conflictul poate avea o amploare diferită, poate ajunge până la violență, iar când acesta este între state, se poate ajunge la război. Se deosebește de ceartă, pe care Dicționarul o definește ca un schimb de cuvinte aspre între două sau mai multe persoane; sfadă, gâlceavă și mai rar – neînțelegere, dușmănie, ură, invidie, dispută, altercație, litigiu, disensiune, ciorovăială.

Conflictul însă vizează o ciocnire de interese antagonice cu obiective incompatibile, cauzat de diverse nevoi, valori și interese. Conflictul ajunge la violență în cazul în care diplomația și negocierea eșuează.

Unii au definit conflictul ca fiind *„un fenomen social contextual determinat de ciocnirea dintre interesele, conceptele și nevoile unor persoane sau grupuri atunci când acestea intră în contact și au obiective diferite sau aparent diferite"*.

Este de neconceput o societate fără conflicte. Ar fi o societate perfectă, utopică. În viața noastră conflictele sunt omniprezente, bineînțeles de dimensiuni şi de tipuri diferite, unele dintre ele având şi rol reglator şi aducând beneficii părţilor implicate. Sunt unii oameni sau conducători de state care au nevoie de conflicte ca de droguri, altfel nu pot trăi, vrând uneori să dovedească puterea lor. Sunt cei care poartă cu ei, de cele mai multe ori, răspunsul care începe cu „Nu!"

Atunci când conflictul apare, trebuie analizată bine cauza și prevăzut efectul, deoarece odată apărut, conflictul creează o criză. În zilele noastre, principala cauză a conflictelor s-a dovedit a fi accesul la resurse, dar și schimbarea rapidă sau accentuarea inegalităților socio-economice, exploatarea diferențelor etnice și religioase, sau, chiar obișnuința, moștenirea violenței.

Tipurile de conflict pot fi: conflict pentru interese materiale (teritorii, conflicte economice privind banii, resursele naturale, comerț, traficul de droguri); conflict pentru idei etnice, religioase, ideologice; conflict violent/război.

Conflictul material izbucnește datorită unor dispute teritoriale prin care un stat aspiră la teritoriul altui stat și ambele refuză să ajungă la consens privind cedarea teritoriilor, ori din cauza iredentismului prin care un stat încearcă să-și recapete teritoriul pierdut în favoarea altui stat. Cu toate că se poate ajunge la grave conflicte interstatale, acestea pot fi, totuși, soluționate pe cale pașnică.

O altă cauză a conflictului material reprezintă un conflict de graniță prin care o regiune se separă de stat în urma unor mișcări. Statele multinaționale se destramă, iar granițele interne devin noi granițe internaționale care pot ajunge vulnerabile. Pot fi dispute privind apele teritoriale, soluționate prin procese.

Conflictele pot fi duse și pentru tentativa de a asigura control asupra altor guverne care nu implică modificarea granițelor, ci influențarea guvernului pentru a prelua controlul asupra statului prin anumiți factori de influențare. Exemple de acest tip pot fi situațiile când a fost invadată Ungaria în 1956, Cehoslovacia în 1968, Afghanistan în 1979, Panama, Irak și Afghanistan sau când a fost finanțată Primăvara Arabă pentru a înlătura regimurile nefavorabile intereselor unor state și când au izbucnit războaie civile. O altă modalitate poate fi influențarea alegerilor prezidențiale din alte state. Da, da, nu vă mirați! Se întâmplă tot mai des.

Conflictele economice pot fi referitoare la resurse naturale, bani sau comerț. În cazul unui conflict comercial, precum cel din 2018 dintre SUA și China, statul cu surplus comercial poate avea avantaj din perspectiva securității. Conflictele economice pot fi legate de industria militară, comerțul cu materiale strategice în cazul Cubei din 1962, distribuției bogăției între state și în interiorul lor sau legate de traficul de droguri, comercializarea de cocaină către Europa și America de Nord. Conflictul etnic este cel mai persistent fiind o confruntare dintre grupuri etnice rezultată din cauza naționalismului etnic prin care se fac presiuni ca granițele să fie retrase sau când statele invocă îngrijorarea pentru conaționalii lor aflați în alte state învecinate. După Al doilea război mondial, Carta Organizației Națiunilor Unite și nici Declarația Drepturilor Universale ale Omului nu au făcut referire la drepturile persoanelor care aparțin minorităților etnice, religioase și lingvistice, cuprinzând doar drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Abia în 1966 s-a impus un Pact Internațional referitor la drepturile

Vavila POPOVICI

(continuare în pagina 8)

Tipografia ARGEŞUL imprimă în policromie ■ ziare ■ reviste ■ cărţi ■ cataloage ■ calendare ■ afişe ■ pliante ■ postere ■

Compendiu

O carte de proză ultrascurtă

Puiu Răducan este autorul mai multor volume de proză, volume diverse în alcătuirea lor și în modul de abordare a genului epic. Poate că acum, la maturitatea artistică, a ajuns la o sinteză a modalităților de exprimare în cea mai recentă carte: *De la tinerețe pân' la bătrânețe* (Limes, 2023), cu o prefață de Mircea Petean. Zic o sinteză pentru că textele acestea scurte, de la o jumătate de pagină până la maxim două pagini, se situează la granița dintre povestire, tabletă, eseu, poem în proză... Cartea este una programatică în care personajele sunt teme, subiecte care discută între ele, care se întrețin

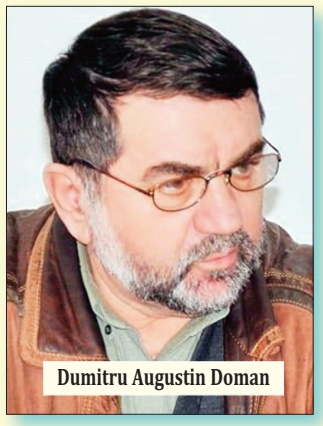
Dumitru Augustin Doman

colocvial, în metafore ca-n unele cărți ale lui Fănuș Neagu sau Nicolae Velea: „Pe valul osos al timpurilor, ea, roua cerului, stă-n genunchi, cu gândul în mâini și se roagă Domnului!" sau: „Pletele mării se așază blând pe frunți de nisip" sau: „A venit seara târzie cu basmaua neagră la ochi. Sfinți cu bărbile netunse ne așteaptă cu visele la geam"... Din metaforă în metaforă, autorul ajunge și la niște accente suprarealiste de genul: „Mă ascund într-o transparență de sol major să caut acul istoriei în carul cu mătrăgună..." Dar, cartea este programatică și din alt punct de vedere, nu tocmai evident, și totuși. Este vorba de o structurare a ei pe o anume cronologie, adică în sensul titlului – de la tinerețe pân' la bătrânețe. Primul text se intitulează chiar *Tinerețea*, urmată de *Cărarea, Liniștea, Semnul* etc. Iar ultimele două se intitulează *Bătrânețea* și *Sfârșitul*.

În multe dintre texte, Puiu Răducan este ușor sentimental și nostalgic, evocând locurile natale, adeseori cu regionalisme din zona Olteniei, regionalisme bine asimilate scriiturii altfel în limbaj modern. Nu lipsesc accentele pamfletare: „Prostia, a cărei unitate de măsură este prostovanul, pune în genunchi bunul simț, iar în bogata ei cantitate acoperă cu o scoarță murdară bruma rămasă din acesta și, cum se mai spune în popor, este suferința nedureroasă a inteligenței".

Figura de stil predominantă este personificarea. Exemplară este, în acest sens, bătrânețea, de citat în încheierea acestor rânduri:

„Zici că este muma pădurii. Urâtă foarte. Cobor din tindă în curte, deschid portița, ies în șușea, merg după dânsa. Niște copii, niște tinerei, râd de bătrânețe. Spun că este urâtă și, iată, încep s-o huiduie, s-o gonească din sat.

- Ce-aveți, mă, cu ea? Nu vedeți ce tristă și amărâtă este?! Ce rău v-a făcut, mă?

Ce tineri răi! îmi spun.

- Huoooo! Huooo! Fugi, baba dracului, fugi urâta morții că te visăm la noapte..."

Dumitru Augustin DOMAN

Cartea zilelor noastre

Pericole contemporane

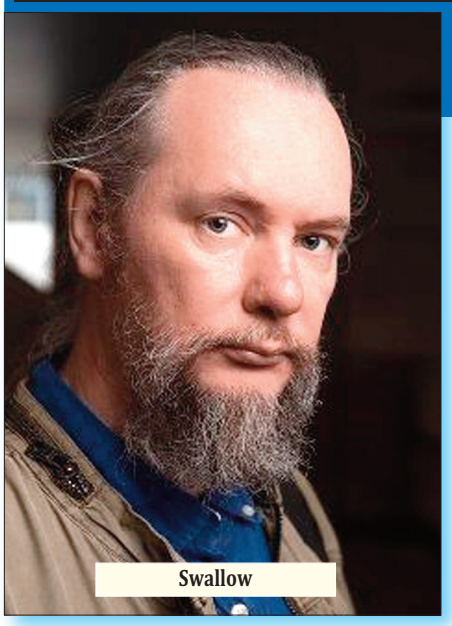
Swallow

Tot mai accentuate. Și infinit mai distructive. Pentru omenire. Care poartă-n sânu-i rău tot mai mult. Demonu` banului și-al puterii stăpânindu-i pe unii paroxistic. Lipsa oricărui scrupul însoțindu-i cotidian. Nebunia, ticăloșia. Setea de sânge, machiavelismul actual, de asemeni. Scopuri politice, ambiții nemăsurate-n domeniu. Corupția, șantaju`, trădarea, asasinatu`. Lupte intestine în și între servicii secrete. Tehnologie utilă, da` și hiperdistructivă. Depinde-n ce mâini se află pe mapamond și la ce servește...

Toate astea însă implică-n cărțile englezului Swallow și oameni de bună credință. Nu doar canalii. Ca personaje pentru a căror victorie stai cu sufletu` la gură firesc. Marc Dane, un astfel de erou. Inteligent și justițiar. Lucrător în zona informatică a serviciilor secrete britanice. Silit, vrând-nevrând a se implica în acțiuni operative care mai de care mai riscante. Imperialismu`, fanatismu` și terorismu` nedând pace lumii actuale nicicum. Conflicte nefaste cuprinzând mapamondu` și mai dihai. În puncte vulnerabile de pretutindeni. Decimând indivizi, teritorii și bunuri. Militari și civili. Copii, adulți și bătrâni fără vină. Natură, mediu, cultură, istorie...

Ei bine, în seria de cărți Rubicon, James tătânele a corelat convingător toate astea. Iscând ficțiuni, narațiuni pline de adrenalină. Și aventură de top. Numa` bune de transpus cinematografic (el având ceva de-a face și cu filmele Star Trek). E un condei fertil imaginativ. Ziarist inițial, dacă nu mă-nșel. Bine documentat totuși asupra realităților. Cunoscător avizat a numeroase detalii tehnice contemporane. Al armamentului operativ, de exemplu. Sau al zonei informatice și aparaturii aferente. Mă-ntreb chiar dacă un IT-ist obișnuit i-ar putea ține piept. Strașnic fiind în ce-așterne pe foi. Ca să mănânce nopți o droaie cu romanele sale de succes planetar. Ce au și-un rost clar de alarmă și avertizare pentru prezent și viitor. Imprevizibile neîndoios și de luat în seamă fie și pentru specialiști. Nu mai vorbesc de simplul cetitor. Căruia trebuie să-i fie limpede că stă sub supraveghere electronică complexă. Permanentă. Și, mai nou, cu teama declanșării bombei nucleare. Devastatoare planetar iremediabil. Acesta fiind, în fond, mesaju` tomurilor domnului Swallow...

Rezumând, momente forte în aer, apă și pe pământ. În varii locuri de pe glob. Peisaje, dialoguri. Psihologie, portretistică, subtilitate. Cunoaștere geo-politică, intrigă ingenioasă. Aventură duium. În structuri epice bogate, alerte, fluente și coerente. Altfel spus, actualitate dură la cote înalte. De un vajnic autor european al genului scoasă-n evidență lucid. Nimerit, pregnant, izbutit. Explozive de-a dreptu`. Thrillere de soi, conaționali, puneți mâna pe ele îndată. Merită câteva nopți nedormite, că nu se știe mâine ce-o fi...

Adrian SIMEANU

Scriitori, publicişti şi folcloriştii Argeşului

Pro memoria

Gabriel PÂRVAN

(n. 12 august 1957, Râmnicu Vâlcea, judeţul Vâlcea)

Conferenţiar universitar doctor, Universitatea din Piteşti; director, Institutul Internaţional de Traducere *Liviu Rebreanu*; director fondator, revista *Studii şi cercetări filologice*, Seria Limbi romanice; membru, ARDUF, USR. Publicist, traducător.

Colaborări: *Studii si comunicări, Argeş, Synthesis, Buletin Ştiinţific, Cercetări teoretice si aplicative în domeniul filologiei, Echinox, Actualités roumaines, Buletin Doctor Honoris Causa, Studii şi cercetări filologice. Seria limbi şi literaturi romanice* etc.

Lucrări reprezentative: *Traductions dirigées*, Editura Pygmalion, Pitesti, 1997 ; *Littérature française - XIX siècle*, Editura Pygmalion, Piteşti, 1999 ; *Poètes français du XX siècle*, Editura Paralela 45, Cluj-Napoca, 1999, 2e édition, 2004; *Le rapport son-graphie en roumain*, Barcelona, 2003; *Synthèse grammaticale du roumain sur la base du module "Viata academica"*, Barcelona, 2003; *Le Théâtre français au XXe siècle*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2005; *Romanciers français du XXe siècle*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006; *Macrotextul simbolist*, Editura Universităţii din Piteşti, 2007; *Lectures poétiques*, Editura Universităţii din Piteşti, 2007.

Traduceri: Alain Guillermou, *Geneza interioară a poeziilor lui Eminescu* (în colaborare cu Gh. Bulgar), Editura Junimea, Iaşi, 1977; Paul Verlaine, *Poèmes érotiques/ Poeme erotice*, ediţie bilingvă, Editura Paralela 45, Piteşti, 2004/2005; Jacques Prévert, *Poèmes / Poeme*, ediţie bilingvă, Editura Paralela 45, Piteşti, 2005/2007.

Distincţii: Medalia jubiliară *35 ani de învăţământ superior*, conferită de Senatul Universităţii din Piteşti (1997); Ordinul *Meritul pentru învăţământ în grad de Ofiţer*, conferit de preşedintele României (2004); Diploma jubiliară *45 de ani de învăţământ superior*, conferită de Senatul Universităţii din Piteşti (2007).

Florian TUCĂ/ Florian ARGEŞEANU

(n. 12 august 1928, Curtea de Argeş, judeţul Argeş)

Profesor universitar doctor, redactor de ziare şi reviste, istoric, scriitor, publicist, general de brigadă. Membru, Comisia Română de Istorie Militară, Societatea de Istorie Militară din Balcani; Cetăţean de Onoare al municipiului Curtea de Argeş.

Colaborări: *Argeş, Argessis, Contemporanul, Familia, Flacăra, Luceafărul, Magazin istoric, România literară, România Mare, Steaua, Anale de istorie, În slujba Patriei, Viaţa militară, Transilvania, Adevărul, Argeşul, Apărarea patriei, Argeş-Expres, Cuvânt creştin, Evenimentul zilei, Jurnalul naţional, România liberă* etc.

Volume reprezentative, autor şi coautor: *În amintirea eroilor*, debut editorial, Bucureşti, 1965; *Neagoe Basarab, 1512-1521*, Bucureşti, 1972; *Monumentele neatârnării*, Bucureşti, 1976; *Triunghiul eroic. Mărăşti, Mărăşeşti, Oituz*, Iaşi, 1977; *Poezii şi cântece paşoptiste*, Bucureşti, 1998; *Lirica Războiului pentru Reîntregirea Neamului, 1916-1918*, Bucureşti, 1999; *2000 de ani de stabilitate, creştinism şi cultură în spaţiul românesc. Repere cronologice*, Bucureşti, 2000; *Judeţul Argeş. Mileniul III, anul I. Mică enciclopedie*, Bucureşti, 2001; *Lirica războiului din anii 1941-1945*, Bucureşti, 2001; *Legenda Mânăstirii Argeşului*, 2002, 2003, Bucureşti; *Chemările copilăriei. În veacul trecut prin Argeşul natal. Amintiri*, Bucureşti, 2003; *Voievozi, domni, principi, regi, preşedinţi şi alţi şefi de stat din spaţiul românesc. Dicţionar*, Bucureşti, 2004 etc.

Distincţii: Ordinul *Steaua Republicii*, clasa a V-a (1970); Ordinul *Meritul Militar*, clasele a III-a, a II-a, I (1964-1974); Medalia *Virtutea Ostăşească*, clasa I (1959) ş.a.

Nicolae DIACONESCU

(n. 13 august 1947, comuna Vultureşti, judeţul Argeş)

Inginer doctor, profesor, redactor, director, publicist, prozator; membru, Comisia Naţională a Muzeelor şi Colecţiilor.

Lucrări reprezentative: *La gura povernei, Sus pe deal*, proză scurtă publicată în *Almanahul copiilor* (1984); *Călătorie în timp* (*Azi*, 1995); *Pledoarie pentru un univers pierdut*, în volumul *Suflet Românesc*, antologie de poezie şi proză, Bucureşti, 1997; *Poveste de duminică*, în volumul *Pe drumurile vieţii* (1999) ş.a.

Vasile Dorin GHILENCEA

(n. 15 august 1936, Retevoieşti, judeţul Argeş)

Romancier, publicist, preşedinte filiala Argeş, Liga Scriitorilor din România (2007); fondator (în colaborare), revista *Carpatica*. Colaborator, Societatea Răspândirii Ştiinţei şi Culturii - Argeş; membru, Societatea Scriitorilor Ardeleni - Cluj; corespondent voluntar, ziare; corespondent internaţional, Radio-Moscova; membru, colectivul redacţional al revistei literare *Dor de dor* (Călăraşi-Ialomiţa, 2000).

Volume reprezentative: *Trei anotimpuri*, Editura Scrisul Românesc, Bucureşti, 1986; *Flori pentru mama* (1986); *Între două iubiri* (1997); *O floare albastră*, 2001; *La marginea dimineţii*, roman, Editura Cellina, Craiova, 2007; *De vorbă cu inima ta*, proză, 2011; *Trecând prin târgul vieţii*, Editura Napoca Nova, Cluj-Napoca, 2014.

Marin RĂDULESCU

(n. 15 august 1943, satul Spătaru, comuna Cungrea, judeţul Olt)

Profesor, limba şi literatura română; inspector şcolar, I.Ş.J. Argeş. Scriitor, editor.

Coordonator, revistele *Ion Pillat, 3* (Şcoala Gimnazială Nr. 3/ *Ion Pillat*, Piteşti); director, revista *Şcoala argeşeană* (2005); colaborator, *Tribuna învăţământului, Revista de pedagogie, Limba şi literatura română pentru elevi*, Argeş; fondator, Concursul interjudeţean de matematică *Prof. Sorin Simion*; preşedinte, Fundaţia *Atheneum 2000*; îndrumător, mentor, practica pedagogică a studenţior de la Colegiul de Institutori, Piteşti; consilier local.

Lucrări reprezentative: *Carte de citire. Reflecţii la reflexii*, Editura Pământul, Piteşti, 2005; *Lumea, pe dos...*, poeme, idem, 2008; *Mi-e dor de mama!...*, proză, idem, 2008; *George Păun, memorialistul "Junimii" din Iaşi*, studiu monografic, idem, 2008.

Autor a peste 14 cărţi didactice: *Sintaxa limbii române – dificultăţi şi tehnici de lucru*, Editura Vlasie, Piteşti, 1995; *Corect. Greşit româneşte - în vorbire, în scriere*, în colaborare, Editura Carminis, Piteşti, 2009; *Caiet de vacanţă - clasa a VIII-a*, Editura Diana, Piteşti, 2013 ş.a.

Petre POPA

(n. 16 august 1935, comuna Măciuca, judeţul Vâlcea)

Stabilit în Piteşti, în 1961.

Profesor universitar doctor, Facultatea de Istorie, Filosofie, Jurnalism, Universitatea din Piteşti; istoriograf, istoric al perioadelor modernă şi contemporane, publicist, autor de cărţi didactice; vicepreşedinte, Consiliul Municipal Piteşti; preşedinte, Comitetul Judeţean pentru Cultură şi Educaţie Socialistă Argeş.

Coordonator (2008-2015), Encicopedia Argeşului şi Muscelului, volumele I - IV, elaborată în colaborare cu Primăria Municipiului Piteşti, Consiliul Judeţean Argeş, Biblioteca Judeţeană Dinicu Golescu Argeş (vol. I), Biblioteca Universităţii din Piteşti (vol. II), Muzeul Judeţean Argeş (vol. III) şi Muzeul Viticulturii şi Pomiculturii Goleşti (vol. IV).

Iniţiator, ampla manifestare culturală Simfonia lalelelor, editarea revistei Argeş, înfrăţirea municipiului Piteşti cu oraşe din Europa de Vest, construcţia de şcoli, unităţi sanitare, spaţii pentru unele facultăţi din cadrul Institutului de Învăţământ Superior din Piteşti, ridicarea statuii lui Nicolae Bălcescu, reamplasarea Monumentului Independenţei ş.a.; promotor, redimensionare şi amenajare, Mausoleul de la Mateiaş (Câmpulung Muscel), Muzeul de Istorie din Curtea de Argeş, Casa Memorială Dinu Lipatti din Leordeni; promotor, realizarea statuii lui Basarab I, Curtea de Argeş, a Rotondei personalităţilor de la Goleşti, expunerea statuii lui I. C. Brătianu, realizarea Casei Cărţii din Piteşti; organizator, manifestările Dansul florilor, Reuniunea teatrelor de studio, concursurile de poezie Poetul şi cetatea, de muzică cultă Darclee, de muzică corală D. G. Kiriac etc.

Colaborări: Tribuna şcolii argeşene, SCMP, Buletin Ştiinţific, Studii şi cercetări economice şi administrative etc.

Lucrări reprezentative: Municipiul Piteşti pe noi coordonate (în colaborare), Tip. Argeş, Piteşti, 1969; Plaiuri argeşene. Album (în colaborare), EST, Bucureşti, 1982; Piteşti 600. Memento, ediţia I, Piteşti, 1983; Argeş. Cartea

Tipografia ARGEŞUL imprimă în policromie ■ ziare ■ reviste ■ cărţi ■ cataloage ■ calendare ■ afişe ■ pliante ■ postere ■

Plastică

„10 PENTRU PITEŞTI“

Expoziția de pictură itinerantă,vernisată sub acest generic, săptămâna trecută, la Biblioteca Județeană Argeș, merită văzută din cel puțin trei motive:

Primul motiv este, evident, acela al valorii lucrărilor, valoare coroborată cu un grad mare, extrem de generos, de confort sufletesc, de familiar și de recognoscibil. De mult, nu m-am mai simțit *acasă* în fața unor simeze! Peisajul, tema principală a expoziției *”10 PENTRU PITEȘTI”*, este ecoul copilăriei, adolescenței, maturității afective a privitorilor, oricine ar fi ei. Sunt de admirat peisaje naturale, citadine, maritime, văratice – început de vară, vară solară, fierbinte - dar și personaje cu aură, biserici și clopote mânăstirești, naturi statice cu flori romantice. Generațiile crescute cu blocul de desen și pânza, cu pensula și culoarea pe care o poți atinge și întinde după voia ochilor, simt că vremea lor s-a întors. Cel puțin atât cât se perindă pe dinaintea lucrărilor celor 10.

Cine sunt, însă, cei 10? Sunt apropiați ai pictorului muscelean, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, *Liviu Cioacă*, el însuși prezent cu lucrări în expoziție, și membri ai Cenaclului de Arte Plastice *”I. D. Negulici”* și ai Asociației *”Arta Culturii și Educației Muscelene”*: *Galina Vieru* (Republica Modova, Chișinău), *Mihai Marin Cârstea* (București), *Antoneta Cocoș Andreescu* (Craiova), *Rodica Neleț, Ana Maria Mihalcea* (Câmpulung Muscel), *Mihai Șerbănescu, Grigore Stan, Maria Coman* și *Valentin Buliga* (Târgoviște).

„10 PENTRU PITEȘTI” merită vizitată – și aici menționez că expoziția se va afla pe simezele Bibliotecii Județene Argeș până la sfârșitul lunii august – și pentru că reușește să armonizeze perspective artistice particulare. Rar am văzut, cel puțin în ultimul deceniu, expoziții de grup cu zece participanți, în care lucrările să nu polemizeze, să nu se obtureze, să nu se strivească unele pe altele. Liviu Cioacă este, cred eu, catalizatorul acestei reacții artistice de sublimare a tensiunilor implicate în diferențele de personalitate. Expoziția seamănă, dacă stăm să ne gândim, cu o casă – casa ta sau, oricum, o casă pe care o cunoști bine – ale cărei încăperi, mai mari ori mai mici, mobilate distinct și în epoci succesive, respiră totuși același aer, trezesc la viață aceleași amintiri, înnodate, în cele din urmă, într-o amintire – proiecție, amintire – viziune despre ce a fost și ce vrei să rămână, să fie, în continuare, viața ta.

În sfârșit, un al treilea motiv pentru a merge să priviți îndeaproape lucrările, realizate în ulei și în acrilic, îi vizează direct pe artiști. Ultimii ani, pandemici și tehnologizați în ritm alert, ne-au îndepărtat, au distrus ceea ce era solidaritate în noi, necesară curiozitate omenească de a afla cine sunt contemporanii noștri, în ce valori cred, ce idealuri au. Artiștii care expun la Biblioteca Județeană Argeș sunt talentați, sensibili, cinci dintre ei sunt membri ai Uniunii Artiștilor Plastici, dar sunt prea puțin cunoscuți, prea puțin vizibili. Am constatat, la vernisaj, că, deși în aceeași breaslă, nu știau unii de alții. În aceste condiții, publicul va ști cu atât mai puțin și e păcat, mare păcat, fiindcă suntem încă un popor care mai are destule de oferit, pe lângă teritorii și resurse naturale, care mai are destule de împărtășit, la nivel de profunzime, acolo unde ființa se însoțește cu taina.

Bonus la vernisaj: a fost lansat numărul 30 al revistei *ACIDAVA*, revistă a *Clubului Umoriștilor și Epigramiștilor* din Câmpulung Muscel.

Vă recomand, așadar, să vă întoarceți înapoi, în sufletul dumneavoastră, sufletul de dinainte de 2020, luându-vă răgazul să priviți cele 38 de lucrări din expoziția *”10 PENTRU PITEȘTI”*. Este, realmente, un exercițiu de reechilibrare emoțională, adăugat celui de îmbogățire a culturii plastice.

Liviu MARTIN

Limba noastră

NORME, NOIME ȘI OBÂRȘII

CURAT, cu latinescul *curatus* (sau *colatus*) la origini, a făcut carieră literară datorită faimosului Ghiță Pristanda, care îl asociază cu unul dintre antonime, ***MURDAR***, în cunoscutul paradox ***CURAT MURDAR***! Ca adjectiv dăm peste el la Creangă: *Nurorile... așezară baba într-un așternut curat*, iar cu valoare adverbială în Miorița: *...să le spui curat/ că m-am însurat….* Altminteri, ne ajută, în expresii, să-i scoatem pe unii basma curată, să scăpăm, alteori, noi înșine cu fața curată, să observăm că nu-i lucru curat undeva sau să trecem pe curat o ciornă, în vremea când scriam de mână. Conotațiile sale, de la aer curat la gând curat, sunt

C. Voinescu

așadar diferite. Când Tipătescu zice: *Eu vampir, ai?... Caraghios!*, același Pristanda, dând termenului sensul adverbial de *chiar, precis, într-adevăr, întocmai, absolut*, întărește presupunerea: *Curat caraghioz!* Numai că la el, ***CURAT*** devenise automatism verbal.

Aflăm, de pe facebook, că pompierii au intervenit într-o noapte să stingă un ***TONOMAT DE CAFEA***. Din câte știm, ***TONOMATUL*** (germanul *Tonomat*) este un pick-up semiautomat prevăzut cu un sistem selector de discuri muzicale, în timp ce cafeaua se obține, tot cu jetoane, monede sau bancnote, de la un ***AUTOMAT*** (franțuzescul *automate*), aparat care efectuează fără intervenția omului o anumită operație. Dacă l-or fi pus, bietul, și să cânte, și să prepare cafea în același timp, s-o fi crezut brichetă și a luat foc. Zice Creangă: *Când a mai auzit mama și asta, s-a făcut foc.*

El, omul de viitor..., luase «din dragoste» o fată fără nimic, cu rude mizerabile, punându-se în conflict cu propria lui familie, ca apoi să fie terfelit – gândește un personaj ușor de identificat din *Enigma Otiliei.* Dar nu despre Stănică Rațiu vrem să vorbim acum, ci despre un verb stăruitor în rostirea românilor: *A TERFELI*, cu tâlcul de bază, *a murdări, a mânji*, dar și figurativ, *a înjosi, a insulta, a batjocori*, ca la G. Călinescu, în secvența citată. Verbul în discuție s-a născut dintr-o vorbă veche, cu obârșii necunoscute, ***TEARFĂ***, întâlnit încă din veacul al XVII-lea, la traducătorul *Psaltirei în versuri*, din 1673, Mitropolitul Dosoftei: *Tot bețivul și curvărețul va meseri și să va îmbrăca în tearfe rupte și-n drantii reale.* Noima voroavei (*haină veche și zdrențuită; buleandră*) ne-o dezvelește Creangă în poveștile sale: *Din cămeșă sau rufă peste câtva timp ai să te faci tearfă, din care se face scamă.* Zice Gala Galaction*: Să dezerteze și să terfelească onoarea militară! Cuvânt greu! Proiect teribil!*

Umblă ăștia cu ***MIȘMAȘURI***, de nu se poate, constată cu stupoare cineva, într-un spațiu public. Cine sunt ***ĂȘTIA*** știm, după ***MIȘMAȘURI*** – *afaceri necinstite, bazate pe înșelătorie, învârteli* – am încercat să scormonim mai mult. Șăineanu, zice, la 1929, că *MISCHMASCH* are, pentru nemți, sensul de „vin amestecat cu gazoasă sau cu ape minerale”, termen răspândit la noi de chelnerii austrieci. Cu zece ani mai târziu, Scriban îl definește drept șpriț, pentru care nemții au însă și cuvântul specializat *SPRITZER*, cu totul diferit de *SPRITZE*, aparatul pentru ornat prăjituri. La atât de plina de tâlc învârteală românească s-a ajuns, prin extensie, de la primul sens al germanului *MISCHMASCH*: amestec de elemente eterogene, amestec de băuturi. Zice Caragiale: *Iau aperitive, țuică, mastică, pelin, mișmaș…*

C. VOINESCU

eroilor (coordonator), Tip. Argeş, Piteşti, 1984; Mausoleul de la Valea Mare-Câmpulung-Muscel, idem, ediţia I, 1984, ediţia II, 1988; Piteşti. Ghid de oraş, EST, Bucureşti, 1985; Istoria Municipiului Piteşti (în colaborare), Editura Academiei Române, Bucureşti, 1988; Piteşti. Microalbum (în colaborare), EST, Bucureşti, 1988; Liceul “Alexandru Odobescu”, Piteşti. 75 de ani de activitate 1919-1994, Piteşti, 1994; Istoriografia universală, I, Editura Cultura, Piteşti, 1998; Istoria economiei naţionale, Editura Universităţii din Piteşti, ediţia I, 1999, ediţia II, 2001; Istoria sistemelor administrative, Editura Universităţii din Piteşti, vol. I, 1999, vol. II, 2001; Istoria administraţiei în România, idem, vol. I, 2000, vol. II, 2001; Studii istorice. Culegere antumă, idem, 2000; China. Sensuri istorice, Editura Paralela 45, Piteşti, 2000; Tradiţia şi actualitatea în istoriografia românească, Editura Cultura, Piteşti, 2000; Ion Ionescu de la Brad. Enciclopedist român, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2000; Permanenţe istorice româneşti, EDP, Bucureşti, 2000; Istorie. Teste pentru pregătirea concursului de admitere în învăţământul superior. Istoria românilor. Istoria universală, Editura Universităţii din Piteşti, 2001; Istoriografie universală premodernă, Editura Tip-Naste, Piteşti, 2001; Teste documentare. Istoria Administraţiei în România, Universitatea din Piteşti, 2002; Medalioane universitare. Dicţionar (coordonator), idem, 2002; Universitatea din Piteşti. Monografie (1962-2002), idem, 2002; Piteşti 620. Memento, Editura Paralela 45, Piteşti, 2008; Piteşti. Tradiţii şi contemporaneitate. Eseuri istorice (în colaborare), Piteşti, 2008; Statele europene. Sinteze istorice, Editura Paralela 45, Piteşti, 2009; Complexul Memorial de Război Mateiaş, Valea Mare Pravăţ, Câmpulung, Argeş, Editura Tip-Naste, Piteşti, 2009; Statele Uniunii Europene. Sinteze istorice, Piteşti, 2009; Trei secole de istorie modernă universală (1618 – 1918). De la Oliver Cromwell la Vladimir Ilici Lenin, Editura Paralela 45, Piteşti, 2010; Interviuri nonconformiste de pe patru continente, Editura Odessos, Piteşti, 2015; Discurs istoriografic universal, Editura Paralela 45, Piteşti, 2016; autor al monumentalei lucrări „Enciclopedia Argeşului şi Muscelului”

Distincţii: Diploma de onoare a revistei Argeş (1984, 1988) ş.a.

In memoriam

Marin Z. MOCANU

(6 august 1926, Mozăceni-Deal, judeţul Argeş – 5 mai 2019, Piteşti)

Profesor universitar doctor, lingvist; rector, fondator al învăţământului superior argeşean; redactor, publicist; lector, Universităţile din Torino şi Milano. Redactor responsabil, revista *Cum vorbim*; participant, anchete dialectale în Ţara Haţegului, Bucovina şi Maramureş, colective de elaborare a lucrărilor academice: *Gramatica limbii române*, 1954; *Dicţionarul limbii române contemporane*, 1956-1957.

Colaborări: *Studii şi cercetări lingvistice*, revistă a Academiei Române, lucrări consemnate şi în revista americană *Language and Languange Behavoir Abstracts*, San Diego (S.U.A.); membru, colectivul de redactare a *Tratatului de istorie a limbii române*, volumul IV, *Limba română între anii 1640 şi 1780*, *Limba română între 1780 şi 1880*, *Limba română după 1880 până astăzi*.

Alte lucrări reprezentative: *Fonetica limbii române* (1969); *Lexicologie. Vocabularul limbii române contemporane* (1970); *Exerciţii pentru învăţarea limbii italiene* (1978); *Probleme de morfologie a limbii române* (1993); *Probleme de fonetică, lexicologie şi formarea cuvintelor* (1994); *Formarea cuvintelor în limba română*, în colaborare (1999); *Introducere în studiul limbii române, note de curs şi materiale auxiliare* (2000); *Cursuri de fonetică, lexicologie*, *Istoria limbii române*, *Gramatica comparată a limbilor romanice*, 2000-2002 (în colaborare), *Limba română contemporană. Vocabularul* (în colaborare), Editura Paradigme, 2005; *Influenţa italiană asupra limbii române*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2006; *Limba română contemporană. Formarea cuvintelor* (în colaborare), Editura Tiparg, Piteşti, 2010 etc.

Tudor DIACONU

(n. 8 august 1930, Bărăştii de Vede, judeţul Olt – d. 12 octombrie 2015)

Stabilit în Piteşti (1953).

Profesor doctor, istorie, publicist. Poet, dramaturg, prozator. Secretar, Cenaclul literar *Liviu Rebreanu*; membru şi secretar ştiinţific al Filialei Argeş a Academiei Oamenilor de Ştiinţă. Fondator (1990), revista de cultură şi artă *Omu*.

Colaborări: *Flacăra, România liberă, Argeş, Secera şi ciocanul* etc.

Lucrări reprezentative: *Marea dragoste* (1976), *Ţeava* (1981); *Limba vorbită de Adam şi Eva - acte de identitate ale neamului românesc*, I şi II, 1996; *Marile serbări* (1999); *Scrierea secretă*, vol. I, Editura Obiectiv, Craiova, 2003, reeditată, Editura Miracol, Bucureşti, 2007, vol. II, Editura Miracol, Bucureşti, 2004; *Medicina sacră. Miracolul medicinei geto-dace*, idem, 2005; *Dacia - Ţara Zeilor* (în colaborare), idem, 2005, reeditată, 2012.

Ion Marin IOVESCU

(n. 6 august 1912, Spineni, judeţul Olt – d. 9 august 1977, Bughea de Jos, judeţul Argeş)

Prozator, publicist, profesor.

Debut: 1934, *România literară*, revistă condusă de Liviu Rebreanu.

Colaborări: *Sburătorul, Vremea, Revista Fundaţiilor Regale, Argeş etc.*

Volume reprezentative: *Nuntă cu bucluc*, debut editorial, cu o prefaţă de Eugen Lovinescu, Bucureşti, 1936; *O daravelă de proces*, Bucureşti, 1941; *Oameni degeaba*, Bucureşti, 1943; *Lacrimi pe pâine*, Bucureşti, 1967; *Nuntă cu bucluc. Oameni degeaba. O daravelă de proces,* cu o postfaţă de E. Lovinescu, Bucureşti, 1969; *Soare cu dinţi*, Bucureşti, 1974; *Marea vâlvătaie,* Bucureşti, 1977.

Ion M. DINU

(n. 8 august 1920, satul Saru, comuna Valea Mare, judeţul Dâmboviţa – d. 19 ianuarie 2009, Piteşti, judeţul Argeş)

Istoric literar, memorialist, publicist, editor. Doctor, Filologie. Inspector şcolar al regiunii Argeş; profesor de limba română, Liceul *I.C. Brătianu*; director, Liceul *Al. Odobescu*, Piteşti; inspector general, Inspectoratul Şcolar Judeţean Argeş; colaborator, *Enciclopedia Argeşului şi Muscelului.*

Lucrări reprezentative: *Monografia Şcolii Normale şi a Liceului „Alexandru Odobescu„ Piteşti*, Tipografia Argeş, Piteşti, 1969; *Studiu monografic despre N. I. Apostolescu*, Editura Scrisul Românesc, Bucureşti, 1983; *Figuri de dascăli argeşeni*, volumul I, Editura Complexului Muzeal Goleşti, Piteşti, 1991 şi volumul II, Editura Paralela 45, Piteşti, 2001; *Oameni de seamă ai Argeşului de ieri şi de astăzi*, volumele I-II, Editura Tiparg, Piteşti, 2005-2006.

Editor: N. I. Apostolescu, *Studii şi portrete literare*, Editura Dacia, Bucureşti, 1983.

Distincţii: *Profesor fruntaş* (1965); *Ordinul muncii* (1968).

Dan Emilian GIUREA

(n. 10 august 1948, Focşani, judeţul Vrancea – d. 16 ianuarie 1999, Piteşti, judeţul Argeş)

Jurnalist, membru fondator, ziarul Argeşul liber, scenarist; redactor, Secera şi ciocanul, Argeşul liber, Argeşul, Argeş.

Colaborator, reportaje, Radio Bucureşti (1971-1980).

Volum reprezentativ, publicat postum: Călător printre literele tipărite (materiale publicate în ziarele Secera şi ciocanul, Argeşul şi revista Argeş), Editura Paralela 45, Piteşti, 2000.

Tipografia ARGEŞUL imprimă în policromie ■ ziare ■ reviste ■ cărţi ■ cataloage ■ calendare ■ afişe ■ pliante ■ postere ■

Fals jurnal de călătorie

Teleleu prin Europa (I)

Înaintăm spre vestul câmpiei panonice, apropiindu-ne de Barcs, punctul de trecere a frontierei dintre Ungaria şi Croaţia, unde, de astă-dată, trebuie să ne scotocim după paşapoarte.

Domnul inginer face subtile calcule financiare pe scaunul din stânga noastră, consultându-şi discret consoarta pentru a şti cam câte kuna să schimbe la primul popas pe pământ croat. Pentru că nu primeşte un răspuns calificat, solicită ajutorul ghidului, care este de părere că vreo treizeci şi ceva de euro la paritatea de şapte, opt kuna ar fi suficienţi pentru intrările la obiectivele turistice, pentru o berică, două, un suvenir etc.

Berea o am de acasă, explică ostentativ domnul inginer, nu mai sunt eu prost, ca în Germania, unde m-au fraierit nemţălăii cu opt euro pe o bere. Şi, brusc, îl apucă strâns de braţ pe Alexandru, somându-l: nu vrei să-ţi povestesc cum a fost? Numai o clipă, se eschivează discret studentul la stomatologie, să mai trag doar câteva cadre din peisaj.

Intrăm în Croaţia, îndreptându-ne spre Zagreb. Peisaj ondulat, verde, loturi agricole cultivate şi de-a lungul şi de-a latul, foarte multe case noi, potrivite la statură, cubice, dar bine aranjate, cu scuaruri, fără garduri sau găini prin bătătură.

Soţia domnului inginer scoate carneţelul şi pixul, îşi potriveşte ochelarii şi ia clasica poziţie de scris în condiţii de circuit european.

De ce vă miraţi, mă, ne admonestează domnul inginer pe mine şi pe Alexandru, noi, pe unde am umblat, şi am umblat destul, să ştiţi, am luat notiţe. Nevastă-mea a luat de fapt, fiindcă ea e profesoară, nu eu. Eu strâng şi păstrez cu sfinţenie – uite, atâta de mari am nişte dosare acasă – toate documentele excursiei: bilete de intrare la muzee şi la toalete publice, bonuri din magazine şi bonusuri din restaurante, tichete de autobuze, note de plată de la pizzerii, săpunaşe din hotel, şampoane, şerveţele, jetoane, hârtie igienică, pahare de unică folosinţă, câte o linguriţă... şi orice altceva ce ne poate aduce aminte de călătorie.

Se azvârle, cuprins de un elan greu de înfruntat, spre mine şi mă apucă strâns de braţ. Vreţi să vă povestesc cum i-am scris eu lui fi-mio un jurnal de la vârsta de minus nouă luni fără o săptămână şi până azi când are plus treijdoi de ani şi a divorţat de două ori?

Este evident pentru tot autocarul că nu vreau, dar nu ştiu cum să scap, eu din strânsoare şi de poveste, iar Alexandru de naratorul alpinist, care l-a escaladat aproape în întregime pentru a ajunge la scaunul meu. Salvarea ne vine amândurora de la ghid, aşa că-i promit omului, în gând, o bere deseară la hotel.

Doamnelor şi domnilor, îşi propteşte doct ghidul vocea în microfon, revărsând-o peste noi în zeci de exemplare sonore, din boxele de deasupra-ne, vom vizita, graţie agenţiei pe care dumneavoastră aţi ales-o şi traseului gândit de mine, Zagrebul...

Oprim înainte de Zagreb, să mâncăm şi să schimbăm euro în kuna. Un parculeţ cu câteva mese din lemn, un micuţ restaurant cu o terasă şi un birou de schimb valutar, cu un ins morocănos care a modificat de câteva ori, într-o jumătate de oră, cursul de schimb al monedei croate, în funcţie de cum vedea că ne îmbulzim la tejgheaua lui.

Ne aşezăm, eu şi Alexandru, la o masă, sub un stejar stufos, şi desfacem pacheţelele cu micul dejun primite de dimineaţă la hotelul din Baja. Facem chiar un soi de negoţ în contrapartidă: eu îi ofer porţia mea de miere, el îmi dă pateul său.

Vine lângă noi şi psihologul şi, în timp ce îşi întinde pateul pe bucata de pâine, reuşeşte un expozeu critic la adresa învăţământului românesc, decăzut, mai ales în componenta sa psihologică, cu mult sub nivelul mării.

Zărim printr-o fereastră, în biroul de schimb valutar, grămada organizată ca la rugby, cu domnul inginer împingător avansat şi cu Dolofana susţinându-l gălăgios, într-o oltenească pur-sânge. Avantajată de gabaritul depăşit şi de cele două avanposturi uriaşe, pe care sutienul abia le mai poate struni, tânăra olteancă dezvoltă o forţă de presiune atât de mare asupra bucureşteanului, neinspirat postat în preajmă-i, încât acesta declară brusc că se sufocă, iese din formaţie, îşi recuperează bucureşteanca de la o masă şi se suie în autocar, recurgând salvator la una dintre expresivele înjurături din picantul folclor urban contemporan.

Apare la masa noastră şi psiholoaga, soţia psihologului, care, după competente investigaţii de specialitate, constată că soţul ei în loc să manifeste preocupare pentru adaptarea monedei europene la realităţile croate, înfulecă pateu unguresc cu o nepăsare rău prevestitoare, lăsând-o pradă ţoapelor şi mocofanilor de la coada aia imposibilă, unde maimuţoiul ăla zice că nu mai are kuna, fiindcă i-a luat inginerul sau ce dracu' e, pe toţi. Şi care a mai şi împins-o puţin.

(*va urma.*)

C. VOINESCU

Suprafață finită, dar fără limite

„***Universul este un cerc al cărui centru e pretutindeni, iar circumferinţa nicăieri***." (Blaise Pascal)

La prima vedere, noțiunea de „suprafață *finită* dar *fără limite*" pare o ciudățenie, un paradox.

În realitate există „suprafețe *finite* dar *fără limite*".

Exemplul cel mai bun pentru o „suprafață *finită* dar *fără limite*" o constituie „*suprafața Pământului*".

Suprafața Pământului are o întindere finită, însă nu are frontieră sau margine.

Dacă porniți pe mare spre apus nu cazi pe vreo margine, nici nu dai peste vreo singularitate.

Altfel spus, dacă cineva călătorește într-o anumită direcție pe suprafața pământului, niciodată nu ajunge la o barieră de netrecut sau nu cade peste margine, ci în cele din urmă se întoarce de unde a pornit.

Mai concret. Se știe că *Ecuatorul* este cercul imaginar situat la mijlocul distanței dintre Polul Sud și Polul Nord care împarte planeta Pământ în cele două emisfere egale.

El este prima și cea mai lungă linie de latitudine geografică (paralela) de 0°, care ajută la măsurarea planetei Pământ. Lungimea teoretică a ecuatorului este de 40.075 de kilometri.

Dacă cineva pornește pe linia Ecuatorului spre vest, sau spre est (nu contează direcția în care se pornește), după ce parcurge lungimea sa, de 40.075 de kilometri, se va întoarce în punctul de unde a pornit.

Pe o asemenea linie *finită* se poate merge la *infinit*, fără ca vreodată să se ajungă la o barieră de netrecut sau să se cadă peste o margine.

Suprafața oricărei *sfere* este un spațiu *finit* și *fără margini*.

O „***suprafață închisă fără frontiere***" se numește „***condiția fără frontiere***".

Pentru noțiunea „*condițiile la frontieră*" termenul încetățenit *în românește*, în special în matematică, este „*condiții la limită*".

Totuși, când este vorba de abordări cosmologice (de studiul universului ca un întreg), precum cele privind frontiera Universului, a Pământului etc., noțiunea folosită este de „*condiții la frontieră*".

Condiția la frontieră a Universului este că nu are frontieră.

Bibliografie

Stephen W. Hawking. **Scurtă istorie a timpului**. Editura Humanitas, București.

Stephen W. Hawking. **Teoria universală**. Originea și soarta universului. Editura Humanitas, București.

Stephen W. Hawking, Leonard Mlodinow. **Marele plan**. Editura Humanitas, București.

N. G.L.

De la sfadă la... conflict şi război

(urmare din pagina 5)

civile și politice, problemele minorităților fiind abordate de ONU și de organizațiile europene precum Consiliul Europei și CSCE/OSCE.

Conflictele religioase sunt cauzate de divergențe religioase. În cazul unor războaie materiale, chiar dacă nu au o cauză religioasă, lăcașurile de cult sunt distruse pentru a slabi moralul adversarilor. Și au fost destule cazuri, iar în prezent, războiul împotriva terorismului are drept cauză conflictul religios dintre Islam și Creștinism/sau sistemul Capitalist Consumerist, dar și conflictele din interiorul Islamului dintre sunniți și șiiți.

Conflictul ideologic este cauzat de intensificarea conflictelor dintre grupuri și state. Ideologia acoperă interese profunde, precum cele naționale, și poate mobiliza populația pentru a sprijini un stat în acțiunile sale internaționale, precum în cazul nazismului din Germania sau fascismul din Italia. Conflictele ideologice pot fi cauzate și de dispute privind funcționarea și extinderea unui sistem în cazul Războiului Rece dintre capitalismul american și comunismul sovietic, între democrație și dictatură. Democrația, ca ideologie, se impune ca normă pe care statele o urmăresc în relațiile cu alte state și poate fi o excepție pentru că nu cauzează conflicte (exceptând situațiile când țările desfășoară revoluții și conflicte violente pentru democratizare). Rusia a atacat Ucraina acuzând, în fapt, SUA și UE, că n-au respectat înțelegerile de după cel de-Al doilea război mondial.

În fine, avem Conflictul violent care poate fi: Războiul civil – conflict între două grupuri de persoane din cadrul unui stat unite pe baza unor interese politice comune, care încearcă să prevină instalarea unui guvern asupra întregului stat sau a unei părți teritoriale, așa cum au fost: Războiul Civil American, Războiul din Coreea, Războiul din Vietnam, Războiul din Afghanistan, Războiul din Irak, Războiul din Siria etc; Războiul de gherilă – o luptă fără linii de front ce nu presupune o luptă armată directă, ci hărțuire continuă pentru provocarea pierderilor; Războiul hibrid sau neregulat, cum a fost cel din Crimeea în 2014; Războiul hegemonic – control asupra întregii ordini mondiale; Război total; Război limitat.

Să ne reamintim discuția telefonică de 50 de minute între liderii de la Kremlin și Casa Albă, referitor la criza din Ucraina. Apelul telefonic a venit la cererea lui Putin, potrivit unui înalt oficial al administrației Biden înaintea discuțiilor programate la Geneva. Anterior apelului oficialul rus a spus: *„Suntem într-un moment de criză... Va fi nevoie de un nivel ridicat de implicare pentru a aborda acest lucru și pentru a încerca să găsim o cale de de-escaladare"*. Cei doi lideri s-au acuzat reciproc de provocări și s-au avertizat reciproc cu privire la consecințe dacă actualul impas asupra Ucrainei nu este rezolvat. Discuția s-a centrat pe garanțiile de securitate pe care Moscova dorește să le obțină de la Occident, inclusiv respingerea dorinței autorităților de la Kiev de a aderala NATO. Putin l-a avertizat pe Biden cu privire la eventuale noi sancțiuni împotriva Rusiei: *„Ar fi o greșeală colosală care ar avea consecințe grave"*, le-a comunicat Ushakov reporterilor după discuție, spunând că orice noi sancțiuni vor duce la o „ruptură completă" a relațiilor. *„Președintele Biden a precizat că Statele Unite, aliații și partenerii săi vor răspunde decisiv dacă Rusia va invada Ucraina"*, a declarat Jen Psaki, secretarul de presă al Casei Albe.

Va răspunde sau nu, iată că Putin a invadat Ucraina și deja face un pas înainte, doi pași înapoi. Cu enorm de multe pierderi omenești. La ce bun?

Manuscrisele se primesc la redacția ziarului „Argeșul", b-dul Republicii nr. 88, Piteşti. Tel. 0248/217704 şi 0248/210060
e-mail: argesul@gmail.com *www.ziarulargesul.ro*

Săgetătorul
Director coordonator - Mihai GOLESCU